

Združenie samosprávnych škôl Slovenska

Ministerstvo školstva, vedy,
výskumu a športu SR
Mgr. Zdenko Krajčír
Generálny riaditeľ sekcie
regionálneho školstva
Stromová 1
813 30 Bratislava

V Bratislave 15. 05. 2014

Vec: **Pripomienkovanie návrhu nového ŠVP**

Na základe rokovania Konferencie k 20. výročiu vzniku ZSŠS Vám posielame pripomienky k návrhu ŠVP:

Rámcový učebný plán:

Na konferencii pán riaditeľ ŠPÚ predložil návrh, v ktorom bol druhý cudzí jazyk uvádzaný pod disponibilnými hodinami, pričom bol počet disponibilných hodín krátený o 2 hodiny na druhý cudzí jazyk. Týmto riešením by sa dnešná situácia vôbec nezmenila. K tomuto návrhu malo plénum množstvo výhrad. Pani Mgr. Bugáňová predniesla návrh MŠVVaŠ SR, ohľadom riešenia druhého cudzieho jazyka, s ktorým plénum súhlasilo a ktorý sme dostali od pána riaditeľa Ing. Divinského mailom na pripomienkovanie:

V poznámkach v bode 4. navrhujeme doplniť vetu:

Škola je povinná použiť všetky disponibilné hodiny pre daný ročník.

Dôvodom je skutočnosť, že ŠŠI zistila, že niektoré školy považujú disponibilné hodiny ako nepovinné. Toto vetou by bolo jasné, že ich musia použiť.

Štátny vzdelávací program:

Primárne vzdelávanie:

1. Všeobecné ciele primárneho vzdelávania

Vymeniť poradie pri poslednom ciele – ***viest' žiakov k plneniu si svojich povinností, rešpektovaniu práv iných ľudí a k uplatneniu svojich práv.***

Zmena poradia je dôležitá kvôli dnešnému správaniu sa žiakov. Väčšina vidí v prvom rade seba, svoje práva a zabúda na povinnosti a práva iných. Zmenou poradia dáme najavo dôležitosť jednotlivých bodov a ich hierarchiu.

11. bolo by dobré uviesť každý rok zoznam platnej legislatívy pre uvedenú oblasť

Nižšie stredné vzdelávanie

4.1 Jazyk a komunikácia je zadefinovaná rovnako pre primárne i nižšie stredné vzdelávanie. Podľa nás to nie je možné, pretože cieľom by mal byť posun žiaka.

4.5 Človek a hodnoty je zadefinovaná rovnako ako pre primárne vzdelávanie

4.6 Človek a svet práce – oblasť je zameraná na techniku. Nemôžeme súhlasiť, chceli sme praktický predmet, ktorý by obsahoval širokú škálu činností.

Prierezové témy sú pre oba druhy vzdelávania takmer rovnaké. Pri nižšom sekundárnom vzdelávaní vypadla Dopravná výchova, čo vítame.

Ďalšie časti 9. – 13. Sú totožné.

V časti 10. 2 je zadefinované vybavenie učební. Takéto vybavenie je len sen pri doterajších finančných prostriedkoch. Dúfame, že to budete vyžadovať dodržať len pri novootvorených školách, alebo budeme potrebovať na takéto vybavenie finančné prostriedky.

V časti 10.2 chýba zadefinované vybavenie učebne pre vyučovanie predmetu Technika.

Vzdelávací a obsahový štandard jednotlivých predmetov

Dokument je vytvorený ako záväzný pre učiteľov. Napriek skutočnosti, že pre učiteľov je potrebný - s dokumentom zo stránky ŠPÚ nie je možné pracovať – všetky texty je potrebné pracne prepisovať, ak napr. učiteľ chce mať vo svojom pláne pri práci na hodine výkonový štandard – musí ho prepísať, kopírovanie je znemožnené, eventuálne mimoriadne skomplikované. Situácia by sa možno dala riešiť zaslaním ŠVP na školy v podobe CD, ak nie je možné tento dokument riadne sprístupniť pre prácu na internete. Žiaľ, nie je to len prípad tohto návrhu ale i súčasného, platného ŠVP.

Primárne vzdelávanie:

Matematika:

Učivo tretieho ročníka je extrémne nahustené (násobenie, delenie, zaokrúhľovanie, tabuľky a grafy, učivo z geometrie). Vypadlo sčítavanie a odčítavanie do 1000. Keď sa k tomu pridajú vybrané slová v SJL, je tento ročník veľmi náročný.

S násobilkou sa dá začať už v druhom ročníku, určite aspoň vyvodenie, dvoma, piatimi a desiatimi. Zaokrúhľovanie a premena jednotiek by malo byť posunuté do štvrtého ročníka pre náročnosť.

Z praxe: takto rozvrhnuté učivo spôsobuje to, že v druhom ročníku sa deti "nudia", v treťom len násobia a neupevnia sa sčítanie a odčítanie spamäti a už vôbec algoritmus písomného sčítania a odčítania a premena jednotiek dĺžky... vo štvrtom ročníku sa to učiteľ snaží "dobehnúť" a zaostáva násobilka, ktorá sa takto nestíha upevniť...

Prvouka - navrhujeme v 1. ročníku do vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť – nakoľko viacero škôl na východnom Slovensku navštevujú žiaci z MRK, ktorí nemajú vypestované

základné hygienické , kultúrne a sebaobslužné návyky, zahrnuli by sme do obsahu učiva témy venované práve týmto spomínaným návykom(stolovanie, umývanie rúk, čistota tela, obúvanie obuvi- viazanie šnúrok....

Ďalej navrhujeme nasledovné úpravy:

1. ročník	Prvouka	vložiť :	sviatky
ročné obdobia
poznávanie niekoľkých druhov semien
hlavné časti tela človeka a živočíchov
2. ročník	Prvouka	vypustiť :	filtrácia
		vložiť :	poznávanie hodín
vzduch, znečistenie
dopravné značky
		vypustiť :	pôda – celé učivo
rozpustnosť látok vo vode

V 2.ročníku navrhujeme obohatenie o témy – návšteva lekára – správanie sa u lekára, v lekárni. Vzdelávací celok Človek by mohol obsahovať aj známe detské choroby, úrazy, starostlivosť o zdravie, chrup z dôvodu pochopenia určitých pojmov.

Slovenský jazyk a literatúra

V 2. a 3. ročníku je veľa slohu.

Kontrolné diktáty majú prísnu stupnicu hodnotenia – známka 1 – len 0 -1 chyba, mala by byť ako bolo predtým – 0-2 chyby

Predmety – **Anglický jazyk, telesná výchova a informatika** žiadame upraviť výkonový a obsahový štandard na ročníky.

Vlastiveda

Nie je jasné, do akej hĺbky, v akom množstvo preberať učivo, zážitkové vyučovanie je nepredstaviteľné pri dotácii 1 hodiny do týždňa.

Výtvarná výchova

V 2.ročníku sú zahrnuté témy s využitím práce s počítačom – ale informatika je zaradená ako predmet až od 3.ročníku.

Hudobná výchova

Navrhujeme nezaraďovať v 2. a 3. ročníku pojmy „nota s bodkou, šestnástinový takt“ – náročné a zbytočné pre danú vekovú kategóriu. Sústrediť sa viac na Orfove nástroje s praktickým využitím, melodiku, hravosť, rytmiku bez zbytočného teoretizovania.

Nižšie stredné vzdelávanie

Slovenský jazyk a literatúra

Štandardy sú podobné ako predchádzajúce z roku 2009. Vyučujúci musí vyberať z veľkého množstva údajov a z množstva neprehľadných tabuliek potrebné pojmy, ku ktorým musí priradovať nielen kontext, ale aj výkon v 3 oblastiach – čítanie s porozumením, písanie a hovorenie a zároveň všetko treba zosúladiť s daným ročníkom. V týchto učebných osnovách je uvedené, pre ktoré ročníky je učivo určené - pre 5. ročník, pre 6. a 7. ročník, pre 8. a 9. ročník. Zasa musí vyučujúci vyberať učivo pre daný ročník.

Určite by bolo lepšie, keby bolo základné učivo spracované v prehľadných tabuľkách, v ktorých by boli uvedené jazykové roviny, konkrétny ročník, pojmy a výkon vo všetkých oblastiach a vyučujúci by si doplnil len kontext, v ktorom by uplatňoval predmetové kompetencie.

Pozitívne hodnotíme rozdelenie kontrolných diktátov a kontrolných slohových prác podľa ročníkov a ich hodnotenie.

Počet hodín pre ročníky je lepšie zanechať 5 v každom ročníku, príp. zrušiť odporúčané delenie 3+2, viac gramatiky podľa potreby jednotlivých škôl, pretože u žiakov je tendencia klesajúcej úrovne, rôzne vývinové poruchy učenia, znižujúca sa úroveň pravopisu, ako i na vyššie uvedené – s množstvom pojmov, ktoré sú zavedené na prvom stupni sa ďalej má pracovať, je potrebné ich teda opakovať, precvičovať a na to potrebujeme priestor. Tak isto vyučovanie materinského jazyka prebieha v nerozdelených triedach, s vyšším počtom žiakov, bolo by teda vhodné vzhľadom na požiadavku rozvoja a upevňovania komunikačných zručností a práce s textom uvedomiť si, aký priestor má učiteľ v triede na komunikáciu s každým zo žiakov.

Navrhujú niektoré zmeny tak, aby učivo bolo systematicky usporiadané. Napr.:

- A) prídavné mená – akostné v 5.r., vzťahové v 6.r. – keďže náročným učivom v 5.r. sú skloňovacie vzory podstatných mien, bolo by vhodnejšie presunúť celé prídavné mená do 6.r., výklad by bol komplexnejší .
- B) slovná zásoba až v 7. ročníku, pritom slová podľa významu v 5.r., nárečia v 5.r. a prečo je slang až v 7.r., keď ide o jednu skupinu nespisovných slov?
- C) epiteton ako nový pojem v 8. r. je neskoro, keď s umeleckými prostriedkami sa pracuje od 5. ročníka.
- D) umelecká literatúra - až v 7. r. prečo?, keď sa s týmto pojmom stále pracuje od 5. r.
- E) ukazovacie a opytovacie zámená až v 8.r. – v rámci medzi predmetových vzťahov je to neskoro zaradené, pri vyučovaní cudzieho jazyka žiaci potrebujú poznať tento pojem skôr.

Slohové práce – tabuľka v návrhu – ak sú tieto práce záväzné pre učiteľa, bolo by vhodné zvážiť zmeny:

- A) Pre 9.r. výklad je náročný, pre prax je lepšie využiteľný úradný list alebo napr. žiadosť
- B) Statický opis – slohová práca v 6.r. , ale v 5.r. rozprávanie s prvkami opisu....
- C) V 5. ročníku sú plánované 2 slohové práce, ale podľa nášho názoru je to pre piatakov náročné, keďže majú veľký rozsah nového učiva (čo nie je plynulý prechod zo 4. ročníka) Stačí 1 slohová práca. Opis pracovného postupu v 5. roč. je dosť náročný, navrhujeme presunúť ho do vyšších ročníkov.
- D) Slávnostný príhovor ťažko zvládne žiak 7. roč. Táto téma je vhodná pre 8. alebo až 9. roč.
- E) Životopis v 9.r. – vhodnejšia by bola úvaha – je to najnáročnejší útvar a v návrhu je úvaha už v 8.r. (vymeniť)

Pokiaľ sú uvedené témy – tabuľka len odporúčaním, bolo by dobré, keby sa táto informácia v dokumente objavila.

Cudzie jazyky – anglický, nemecký, francúzsky, atď.

Vychádzajú zo Spoločného európskeho referenčného rámca. Sú nezmenené. Skôr by sa to dalo nazvať upraveným prekladom SERR, ako prispôsobenie sa podmienkam národného vzdelávania. **Učivo nie je rozdelené na ročníky.** Väčšina učiteľov označuje takto upravený obsahový a výkonový štandard za nevhodný a nepraktický.

Matematika

V pripomienkovaní sme hlavne uvádzali nie dobré usporiadané medzipredmetové vzťahy medzi matematikou a fyzikou a chémiou. Tieto naďalej nie sú dobre navrhnuté a fyzika predbieha niektoré matematické operácie. Doteraz si učitelia poprehadzovali učivo, ale keď je učivo rozdelené na ročníky, tak musí byť usporiadané správne. Napr. jednotky objemu, výpočet objemu kocky a kvádra vo fyzike je v 6. ročníku a v matematike až v 7. ročníku, v prvom polroku 7. ročníka sa žiaci na hodinách chémie učia zloženie roztokov- teda tam majú aj %, lenže tie sa učia na hodinách matematiky až v druhom polroku.

V matematike v 8. ročníku je vyjadrenie zo vzorca, bez znalosti riešenia rovníc, ktoré sa preberajú v 9. ročníku

5. ročník – osová a stredová súmernosť (žiaci to nepochopia), potrebné dať do 6. ročníka. Tematické celky Pytagorova veta a Mocniny, odmocniny je vhodné začleniť pred tematický celok Kruh, kružnica – výpočet vzdialenosti stredu od tetivy, polomer... Z mocnín minimálne určenie druhej a tretej mocniny, odmocniny.

Výpočet obsahu kruhu formou $S = \pi \cdot r \cdot r$ – nie úplne vhodné.

Navrhujeme štatistiku nedávať do 5. a 6. roč. Desatinné čísla zo šiesteho ročníka dať do piateho (okrem ich násobenia a delenia – tie ponechať v šiestom)

Informatika

Rozdeliť učivo do ročníkov.

Fyzika

K danému obsahu je potrebné navýšiť dotáciu na 2 hodiny a zabezpečiť delenie tried, ktoré majú viac ako 17 žiakov. K danému obsahu je nevyhnutné vybaviť školy materiálne. **Z uvedeného vyplýva, že sa nespĺnila požiadavka ZŠŠS, aby učivo bolo navrhnuté na ten počet hodín, ktorý je v RUP.**

6. roč.: Určenie objemu pravidelných telies (kocka, kváder), zostrojovanie grafov lin. závislostí a čítanie z grafov - **fyzika nekorešponduje s matematikou- predbieha ju o jeden ročník**. Nedá sa učiť napr. premena jednotiek v 6. ročníku na fyzike, ak to v matematike ešte nebrali a nebrali ani desatinné čísla a zlomky. To isté platí aj vyjadrovanie zo vzorcov – výrazy a pod.

Náznyky Pascalovho a Archimedovho zákona sú nepostačujúce pri riešení výpočtových úloh FO.

7. roč.: Teplota varu a tlaku vzduchu - fyz. veličina tlak sa používa skôr ako je vysvetlená žiakom. Teplo - fyz. veličina energia sa používa skôr ako je vysvetlená. Meteorologické prvky sú značne rozptýlené vo viacerých učivách, žiak počas vyučovacej jednotky získava veľké množstvo informácií.

Optika by nemala byť v 8. ročníku, ale až v 9. ročníku a naopak magnet by mal byť v 6. ročníku a nie až v 9. ročníku.

Dejepis

Positívne hodnotíme skutočnosť, že základné predmetové kompetencie sú podrobne spracované. Ich realizácia bude pomerne náročná najmä v školách, kde je prevaha žiakov z menej podnetného prostredia.

Počet hodín v 6., 7., 8. ročníku je nepostačujúci, učiteľ dejepisu má žiakov nielen naučiť, ale viesť i ku kritickému mysleniu, posudzovaniu a výberu informácií z odbornej literatúry – tento cieľ je pomerne problematické naplniť, pri počte 1 hodina týždenne. **Z uvedeného vyplýva, že sa nespĺnila požiadavka ZŠŠS, aby učivo bolo navrhnuté na ten počet hodín, ktorý je v RUP.**

V oblasti obsahového a výkonového štandardu by sme privítali nasledovnú úpravu.

Učivo piateho ročníka je úvodom do vyučovania dejepisu, čomu by sa žiaci mohli venovať v prvom polroku. V druhom polroku by sa mohli piatáci zoznamovať s pravekom.

Učivo v piatom ročníku upraviť tak, aby to isté nepreberali tak na hodinách dejepisu ako aj na občianskej náuky – ide napríklad o tvorbu rodokmeňa, spoznávanie bydliska, obce, regiónu. Témy vojna, médiá, písmo preberať podrobnejšie vo vyšších ročníkoch pri vhodných historických obdobiach.

V rámci medzi predmetových vzťahov pomohli by žiakom vedomosti z geografie Európy – šiesty ročník Grécko, Rím. Toto učivo žiaci preberajú na hodinách geografie vo vyšších ročníkoch.

I keď to nepatrí ku vyjadreniu k návrhu ŠVP, chceli by sme sa vyjadriť k novým učebniciam Dejepis, ktoré považujeme za veľmi vydarené a nám i žiakom sa s nimi dobre pracuje.

Biológia

V úvode ŠVP je veta „**Vzhľadom na odporúčané metódy a formy práce sa v každom ročníku na jednej vyučovacej hodine v týždni trieda delí tak, aby nebola prekročená hranica 17 žiakov. Tým sa garantujú adekvátne podmienky na úspešnú realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu na požadovanej úrovni.**“ Znamená to, že jednu hodinu v týždni má celá trieda a druhá hodina je delená, teda učiteľ /ak je v triede nad 17 žiakov/ reálne učí tri hodiny týždenne? **To nesedí s navrhnutým RUP.**

Všimli sme si výmenu celého obsahu z 8. roč. do 9. roč. a naopak, nie sme si istí, že to bude vhodné riešenie, pretože sa ôsmy ročník stane opakujúci a v deviatom ročníku nastupuje nové učivo geológie. Na druhej strane je to dobré vzhľadom na medzi predmetové vzťahy s Geografiou, kde sa preberá Slovensko. Nevýhodou je, že biologická olympiáda kat. E-odbornosť geológia : môžu sa jej zúčastniť len žiaci 9. ročníka

Chémia

V 8. ročníku sú pridané 4 učivá a názvoslovie anorgan. zlúčenín ako základ učiva chémie na ZŠ. Podľa nás zbytočne sa pridali "Vzácne plyny", teraz sa to neučí a "Pozorovanie vlastností iónových, kovalentných a kovových látok (lesk, tvrdosť, kujnosť, elektrická a tepelná vodivosť, magnetizmus)", teraz sa to neučí.

V 9. ročníku vypustili výpočty, čo hodnotíme kladne.

NEGATÍVUM- v prvom polroku 7. ročníka sa žiaci na hodinách chémie učia zloženie roztokov - teda tam majú aj %, lenže tie sa učia na hodinách matematiky až v druhom polroku

Geografia

Geografia – učivo je poprehadzované dobre, ale nebudú sedieť učebnice.

Občianska náuka

Témy sú poprehadzované a teda terajšie učebnice sa nebudú môcť používať, alebo sa budú používať pre jeden ročník dve učebnice. Napr.:

6. ročník

Sú tam uvedené aj tematické celky (TC) z 5. ročníka: „**Moja rodina,**“ „**Moja škola**“ a s tým súvisiace témy v daných TC, ktoré sú uvedené v Obsahovom štandarde.

7. ročník

Aj tu sú uvedené témy zo 6. ročníka v Obsahovom štandarde napr. Učenie (Štýly učenia, Učíme sa učiť),

Socializácia jednotlivca ...atď.

No v Obsahovom štandarde sú navrhované aj témy, ktoré vôbec nie sú v súčasnej a platnej učebnici OBN pre 7. ročník ZŠ – napr. Tolerancia, Dobrovoľníctvo, Charitatívna činnosť.

8. ročník

ŠVP je v poriadku a jednotlivé témy sú v súlade s platnou učebnicou OBN 8. ročník pre ZŠ.

Technika

Technika – 80 % teórie a 20 % praxe – nemalo by to byť naopak ? – absentuje predmet pestovateľských prác a rozvoja zručností v poľnohospodárstve, tiež z vedenia domácností, mnohí majú aj kuchynky.

Telesná výchova

Rozdeliť učivo do ročníkov.

Výtvarná výchova

Myslíme si, že v rámci tematického celku - **Elektronické médiá** ide o duplicitu učiva s INF a tematický celok - **Podnety videa a filmu** bude technicky ťažšie realizovateľný. To by malo byť v rámci **techniky**. (Sú to síce moderné druhy umenia, no vyžadujú si špeciálne programy a technické vybavenie,...).

Hudobná výchova

6. – 8. roč. – ovládať základy hry na niektorom hud. nástroji – dosť náročné v triede s 28 žiakmi.

S úctou,

Mgr. Alena Petáková
prezidentka

Mgr. Alena Petáková, ZŠŠS, ZŠ Malokarpatské námestie 1, 841 03 Bratislava,
tel./fax: 02/64780640 mobil: 0905 279 259, 0904 765 188 mail: petakova@skolamac.sk